

[לפני י"ח מביא תשי"ג]

השגחה פרטית

מבואר בזה שיטות שונות בהשגחה פרטית
מחכמי ישראל עד הבעשיט ושיטת הבעשיט

שיטת הבעשיט:

השגחה פרטית בכל פרט ממואזרות האדם וגם הדציה. ומנובא שיטה זו בדא"ח אשר תחת ידי: ד"ח שער התשובה פ"ט, ד"ה את ד' האמרת. רע"ח. ד"ה הטה אלקי, תרצ"ד. לקו"ד י"ט כסלו תרצ"ד אות ג' ד.

מוסיף על כל הכ"ל בדי"ה על כן יאמרו תרצ"ח. ש"כ. וענין השגחה פרטית שמבאר מורנו הבעשיט, דלא זו לבד דכל פרטי תנועות הנבראים למיניהם הם בהשגחה פרטית מהבואר ית, והשגחה פרטית היא חיות הנברא וקיומו, אלא דעוד זאת דתנועה פרטית דנברא פרטי חרי יש לה יחס כללי לכללות כוונת הבריאה... תנועה אחת של דשא פרטי משלים הכוונה העליונה בענין הבריאה.

הערה א. המדובר ע"ד השגחה פרטית בשחיחוח"א רפ"ב ואגה"ק סכ"ה. היינו ענין השגחה פרטית בכלל, שיש מינים כופרים בזה, וגם באפשרויות - אף שמודים שכל הבריאות היא בדבר ד' מאין ליש, כדמוכח מהתשובה שם - ומבוארת שכל הבריאות היא בדבר ד' מאין ליש, כדמוכח מהתשובה שם - ומבוארת שכל העול פועל שינוי בהעילה, ולכן אי אפ"ל השתלשלות ע"ע, שכל עלול פועל שינוי בהעילה, ולכן אי אפ"ל שמלוש ומשגיה גם בעולמות השפלים (לקו"ת ד"ה ששים המה השני, ס"ב) שזהו השפלה, וגם יפעול רבוי (תו"א ר"ה ארדה נא), ולכן לדעתם

נדפסה בלקרי"ח ח"ח ע' 277 והוזהר ע"פ העתק המוכיחות, והיא אל ח"ד משה דוכער רבניו. היא נכתבה בלי תאריך, והתאריך הניתן בזה הוא ע"פ סמכת אישור מר"ד מדי"ר הנ"ל, המתחיל: אר ליה ה' עסק תעביה
די"ר הרב"ג הרה"ח חוב"ב הרמ"ש שליט"א
שלום וברכה
קריית יושבי ושלטי ורבעי את אשר רשם כתיב בענין השגחה פרטית וראיתי את אשר
הפלא והגדיל בבקיות והעמיק והרובי כיד ה' הוזהר עליו.

עכ"ל עזב ד' את הארץ, והוא רק אלקא דאלקיא. ומטעם זה גרפא כופרים גם באפשרויות ענין הנסים (תו"א ד"ה ואלה שמות). ותשובתם - דאדרבה מוכרח לומר דכח המהוה עומד תמיד בדבר המההוה, וא"כ נמצא הוא תמיד גם בעולמות התחתונים. (ועיין פלה הרמון לר"ה פאריטשער ד"ה ארדה נא ס"ב בזה).

הערה ב. ההשגחה בעין א' אל יראיו, בבי עינים, בעין א' שלמע' מהשגחת ב' עינים (לקו"ת סד"ה כי תשמע בקול ועוד) חלוקים באופן ההשגחה אבל לא בפרטיותה (לשיטת הבעשיט, משא"כ לשיטות שקדמותה). ולא עוד אלא שכולם מדרי' מעלות בהשגחה עכ"פ נס מלוש בטבע - ולכן גם בעין א' הוא דוקא ליראיו. - והנהגת הטבע היא למטה מהשגחת עין א' והוא, כביכול, בקשו לסמותה דב"ר פמ"ב. וכמבואר כ"ז באה"ת ד"ה אשר יאמר היום, ועל כרחך צריך לפרש כן גם בד"ה הטה אלקי בחקוה"ק אדר תשי"ב, ובשאר המקומות.

שיטת חכמי ישראל עד הבעשיט:

השגחה פרטית על כו"א"א מבי"א והשגחה כללית, על המין, בחי וצומח. וז"ל במג"ן ח"ג (פ"ח) אחרי שמנח כמה דעות בענין ההשגחה:

והדעת החמישי והוא דעתנו ר"ל תורתנו... שההשגחה האלקית באישי מין האדם לבד... אבל שאר בע"ח וכן כ"ש הצמחים... השגחה מינית לא אישית... (פ"ח) ולא תהי א"כ ההשגחה האלקית בבניא כולם בשוה... הסכלים הממרים... עינים נבזה וסודרו בסדר שאר אישי מיני בע"ח נמשל כבהמות נדמו.

ובשומר אמונים (לתלמידו של הרמ"ז, נזכר בשרש מצות התפלה טעף לד) בסופו כתב: אין שום דבר הוה במקרה בלתי כוונה השגחה אלקית, כדכתיב והלכתי עמכם בקרי, חרי שאפי' מדרי' המקרה מיוחד לו ית, כי הכל מאתו בהשגחה פרטית ואמנם פרטי ההשגחות... כפי מה שמצאתים בסי' המקובלים ובפרט בסי' אלימה, מיני הנבראים שבעוה"ז שאינם בעלי גמול והם ג' סוגים בע"ח צומח ודומם... השגחתם הוא ע"י השרים המופקדים על כל אחד מהמינים... להשפיע על כללות המין... אמנם השגחה כגון אם יחי שור זה או ימות... אין כח בשר העליון להשגיח בזה, וכל הבע"ח וכ"ש הצו"ד לא יושגחו על פרטי עינים כאלו, לפי שהמכוון מהם יושג במיניהם לבד, ואין צורך

ואין להקשות דאין אפשר - גם לשיטה זו - שיהי ענין בדצ"ח שאינו נוגע לאדם, כיון שכולם לא נמצאו אלא בשביל האדם, וכמו שהאריך הרמב"ם בהקדמתו לפי"ח.

דפשיטא (דלשיטה זו עכ"פ, וברור, לפענ"ד, שגם לשיטת הבעש"ט בהשגח"פ כן הוא) דהא דאז"ל (ברכות ו, ב) כל העולם כולו לא נברא אלא לצוות לזה, היינו בכללות מיני דצ"ח ובכללות המאורעות, אבל אין לומר דאופן נפילת עלה פרטי הנמצא בירכתי הים נוגע לאדם זה, וכמו שאין כוונת הרמב"ם לפרש מאמר בן זומא (שהביא שם בהקדמתו) ברוך שברא כל אלה לשרתני, שהי נוגע לב"ח כל הפרטים שהיו בעולמים לחוג, ועיין בלקו"ת סדי"ה ושמי' כדכד השני, שבכלל מזכיר טפל ועיקר בבריאת הבע"ח.

ג

והנה בשיטת חכמי ישראל שקודם הבעש"ט, יש לברר:

א) בענין ההשגח"פ בבניא, אם היא גם ברשעים, או"ה, סכלים, אב"ק רק בבניי הצדיקים.

והנה דעת המו"נ הובא לעיל (ועייגי"כ מו"נ ח"ג פני"א) שאינה בסכלים ורשעים, כי ההשגחה היא לפי הדביקות בשכל.

ולפי' לדמונ גי"כ, דלשיטתו אין הסרת ההשגח"פ ברשע עונש וענין סגולתי, אלא ענין טבעי.

ולכאורה כי"מ דעת הרמב"ן (בראשית יח, יט) שכי, השגחתו בעולם השפל היא לשמור הכללים, וגם בניא מונחים בו למקרים עד בא עת פקודתם, אבל בחסידיו ישים אליו לבו לדעת אותו בפרט כו"י.

ועיין בדרך חיים שער התשובה ס"ט שכי: שקוראים תגר על הרמב"ם דהא כתיב עיניך פקוחות על כל דרכי בניא גוי וכן היוצר יחד לבם גוי דהיינו למעשה הרשעים כמו דכתיב היסתר איש גוי אע"פ שנכנס בו רוח טהור כבהמה ממש אלא הענין הוא... לצדיקים משגיח בחסד וטוב ולרשעים במדה"ד כו, עכ"ל.

וצ"ע, לרכוותי, איך ליישב זה בלי המו"נ -

ובקחי' מעי השגחה הביא דעת הרמב"ן (הג"ל) והבחי', דהשגח"פ

שתחי' ההשגחה על אישיהם, ולכן כל ענין אישיהם הוא במקרה גמור ולא בגזירת השי"ת, זולת אם יגיע מזה איזה ענין אל השגחת האדם... ולא שגור השי"ת על אלו הדגים שימותו או שיחיו... אבל גור על האדם הזה מזונו ופריסתו... ועד"ז נמצאת השגחה לאדם בבע"ח שלו כגון אם ישימן שורו... אם תשבר כדו, עכ"ל. - (ונמצא דוגמא, לזה שכי בדגים, באנח"ק סכ"ה וז"ל: ואף שכן אדם שהוא בעל בחירה מקללו... ומתחייב על רוע בחירתו אע"פ"כ על הניזק כבר נגזר מן השמים והרבה שלוחים למקום, וברמב"ם ספ"ו מהל' תשובה הוא כנדו"ד ממש) -

ומה שהביא מס' אלימה, הוא בס' אלימה רבתי להרמ"ק שכתב שם - (ועין כל תמר ה' פ"א) - וז"ל: אין לעלות בדעת שום מאמין שימצא שום פעולה קטנה או גדולה שיהי ע"ד מקרה ח"ו, אלא הכל בהשגחה עליונה ולא השגחה מהכחות המיוחדים בין מלאכים או כסאות או ספי' ח"ו, אלא הכל בסוד השגחת הא"ס כו'.

והולך ומבאר פרטי ההשגח"פ כ"כיל בשומר אמונים.

והנה ליישב הסתירה מרישא דדברי הרמ"ק והשו"א שכי שאין דבר במקרה, לסיפא שכי דענין אישי הבע"ח הוא במקרה גמור, י"ל שלתרוץ זה אמר בשו"א שאפי' מזרי' המקרה מיחסה לו ית', כי הכל מאתו בהשגח"פ.

ועייגי"כ ברמב"ם הל' תשובה פ"ה ח"ד שכי: דע שהכל כחפצו יעשה, ואע"פ שמעשינו מסורין לנו, כיצד כשם שהיוצר חפץ להיות האש והרות עולים למעי... ככה חפץ להיות האדם רשורו ביזו וכל מעשיו מסורין לו'. ובאריכות יותר קצת בפ"ח משמונה פרקים.

ולהעיר מתוד"ה הכל (נדח טז, ב), ואין זה בידי שמים כי אין הק' רוצה לשנות הילוך המזלות'.

* * *

וזאת למודעי דגם לדעת הג"ל דוקא השגח"פ אין בדצ"ח, אבל יודע הוא כל הפרטים ופרטי פרטיות, וכמ"ש בעיקרים מ"ד פ"ז וז"ל: בהכרח להיות ידיעתו מקפת בכל הנמצא והנעשה בעולם ולא יפלא ממנו כל דבר קטן או גדול, אבל לא ישגיח בהם (בבע"ח) לתת גמול ועונש על כל מעשיהם, אלא שישגיח בפרטיהם במה שהם חלקי הכלל ולשמור המין לא זולת זה.

* * *

מתחלקת לכו: א) להשגיח במעשיו. וזהו בכארי"א וגם באומות, ב) להגן מן המקרים, וזהו רק בצדיקים.

ודעת האלימה (שם פלי"ו) ושוי"א אם הסרת ההשג"פ ברשע הוא עונש סגולתי או טבעי, צ"ע. כי בראש דבריו כתב: „כל א' מהם (מבני"א) מושגה מהשי"ת בתכלית הפרטיות ומסיים: „ההשגחה העשירית היא הסתר פנים מאת השי"ת, כי מתמת עונו עזבו ד' אל הטבע וההזדמן ... והוא משל אל מעין הנובע מים ... מי שלא ירצה לעלות למעלה במקורו של המעין ישתה מן המים העכורים (שהם בסופו)“.

ב) בצו"ח אם אין כלל השג"פ, או ששר ומזל הממונה על המין משגיח גם בפרטיות.

והנה במו"נ אלימה, שוי"א וכו' כתבו בפי' שהפרטים בדצ"ח הם כמקרה גמור ואין כח בשר כו' וכנ"ל.

אבל בקה"י (הני"ל) מקשה אדעת הרמב"ן מירוש' (שביעית פ"ט ה"א, ואיתא ג"כ בביר פעי"ט ועוד) דאמר רשב"י צפור מבלעדי שמיא לא מתצדא עאכו"כ נפש דב"נ.

הערה. לכאורה אינו מובן כלל מה נתחדש לרשב"י עיי הביק דצפור, הרי כמה כתובים מעידים על השג"פ בבני"א. וי"ל דקמ"ל דגם במקום סכנה כן הוא ואינו מוכרח שיתפס, וק"ו מהציפור, שג"כ הי במקום סכנה מהציד. והא דאל יעמוד אדם במקום סכנה (שבת לב, א) אולי י"ל דשאני הכי דלית לוי בריחה, דאי"א להשאר כל ימי הגזירה, שאיני מתי תבטל, במערה, וגם בשרו העלה חלודה. ולכן לא דמי ג"כ לצנים ופחים (כתובות לב, א).

- (ואין לומר - כמי"ש בחידושי הרד"ל - שאף את"ל דאין השג"פ בבע"ח שאני הכא שהרווחת הציד תלוי בזה: א) דאי"כ אין שייך לומר שיוצא ב"ק על צפור פרטי זה שיחא ניצוד א"ל, וכמי"ש באלמה ושוי"א הני"ל, ב) דאי"כ לא הו"ל לרשב"י לעשות הק"ו מצפור לב"נ, אלא מהרוחת פרנסה לנפש דב"נ) -

ומתרץ דחיינו מהשר, והשר משגיח גם על תפרטים.

ולא מצאתי חבר לדעתו, לע"ע.

ג) להמקובלים הני"ל כיון דבעינן תגלול יש שמתגלגלים בדצ"ח, לכאוי ברור שבדצ"ח כאלו יש בהם השג"פ.

ד.

אם נמצא מחזקרי ישראל וחכמיהם - שקודם הבעש"ט - המחזיקים בשיטת השג"פ גם בדצ"ח.

הנה בחנוך מצוה קס"ט כתב וז"ל: „יש כתות בני"א יחשבו, כי השגחת השי"ת על כל עניני עולם ... בנפול עלה אחד מן אילן הוא גזר עליו שיפול ... וזה דעת רחוק הרבה מן השכל, ויש כתות רעות יחשבו שלא ישים חשגתו ... והוא דעת הכופרים, ובעלי דת האמתיים מאמינים שהשגחתו ב"ה על כל מיני בע"ח בכלל ... וכן קבלנו מגדולינו כו"י“.

משמע דמבעלי דת האמתיים, דחיינו בני"א, לא נמצא בימיו מחזיקים בדעת כה הא.

ומ"ל שוי"א (הובא לעיל) שמבאר ענין השג"פ, ע"פ מה שמצא גם בס' המקובלים, משמע שגם בס' קבלה לא נמצא.

* * *

ומובן שדעת אלו שלא התעסקו בשאלה זו, לא ידעו שיש מקום לחקור בזה וטברות לכאן ולכאן, ובחלכם אחרי פשוטי הכתובים מרגלא בפומייהו מסל"ת דהשג"פ בדצ"ח, אין דעות אלו נכנסים למנין השיטות, אף שעי"פ הירור לאחר זמן, כשנתגלה אור הבעש"ט, נודע שכיוונו אל האמת.

דוגמא לדבר: מי"ש ברמב"ם (שגגות פי"ג ח"ה) „בד"א כשה"י זה שידע שטעו חכם או תלמיד שהגיע להוראתו, אבל אם הי ע"ה (ומובן שהכונה ע"ה בחלכה זו, ואין נפ"מ אם הוא חכם בהלכות אחרות) ה"י פטור, שאין ידיעתו באיסורין ידיעת דאית ומצטרף לכלל השוגגים על פיהם“.

ובנקל יש לחלק בין הני"ל לחא דש"יב פמ"ב שכו' והנה כדי להשכיל כו' אך כל ישראל מאמינים כו'. ועד"ז באגה"ק סכ"ה: וגם היא אמונה פשוטה כו'.

* * *

והנה במו"נ (ח"ג פי"ז) ביאר דעת הרביעי - לפי חסדר שם - בהשגחה, שהיא בכל הנמצאות - גם בדצ"ח - וזה מכריח לשיטה זו, שגיגע גמול בעוה"ב גם לבע"ח, בעד מה שקרה להם יסורין ומיתה

בעוה"ז. כיון דכל דרכיו משפט. ומסיים: אמנם ענין זה הגמול לבעי"ח שאינו מדבר לא נשמע כלל באמונתו (אולי צ"ל, באומתו) לפנים וגם חכמי התלמוד לא זכרוהו כלל אבל קצת האחרונים מן הגאונים ז"ל כאשר שמעוהו מכת המעתיילה (כת הפלוסופים) ישר (שיטה זו דגמול לבעי"ח) בעיניהם והאמינוהו (והרמב"ם דוחה דעה זו).

וצ"ע אם זהו מכוון לשיטת הבעש"ט, כיון דלשיטה זו מוכרח ענין הגמול לבעי"ח בעוה"ז. וע"פ המבואר בדא"ח, ענין השכר אינו שייך כ"א בבניא בעלי בחירה.

ואף אם נחלק בין שכר וגמול שבמו"נ סם, שהוא רק תשלום כנגד היסורין שסבלו, ונאמר שזהו בדוגמת מ"ש בלקו"ת סד"ה ושמתי כדכד השני בענין תתועלת ותיקון הסוס - אי"כ הו"ל להגאונים לומר ענין זה גם בצומח ודומם ולא רק בחי. שאם נקצץ הצומח או נאבד הדומם קודם זמנו (וידוע שהוא קודם זמנו אם הוא באופן דעובר אבל תשחית) ה"ז יסורים ומיתה לנפש הצומחת והדוממת. ועוד שבלקו"ת קאי בעלית ניצוץ הקדושה, ואינו ענין לגמול בעד היסורים.

ואף שע"י המבואר בלקו"ת מתורצת הקושיא, לשיטה הנ"ל, מפני מה יש יסורין ומיתה לבעי"ח פרטי זה, בכל זה ענין אחר הוא ולא ענין הגמול. וצ"ע.

ה.

אם הענין דהתהוות היא בכל רגע - וכפי הבעש"ט בלעולם ד' דברך נצב - מכריח הענין דהשגח"פ בכל נברא.

ואז עכ"ל דכהני"ל דס"ל דאין השגח"פ בדצ"ת, חולקים גם בענין ההתהוות בכל רגע.

וחנה - אף שאלו שתפסו ענין הצמצום כפשוטו, לכאורה ברור שיחולקו על הא דהתהוות היא בכל רגע וכן הפועל צ"ל תמיד בנפעל - אבל יש להביא כמה ראיות, דהאומרים דאין השגח"פ בדצ"ח (ובעל שריא שהוא מכללם, ס"ל דאין ענין הצמצום כפשוטו, כמשי"כ באריכות ביוכות ב' סלי"ה) אפשר שיחזיקו בשיטה דהתהוות היא בכל רגע. וכל גדולי ישראל הנ"ל אין הכרח כלל לומר דחולקים על שיטת הבעש"ט בענין דברך נצב, אף שלא פירשו הדבר באר הטיב בספריהם. והראיות:

א) גם הסוברים דאין השגח"פ בדצ"ח ס"ל ידיעתו ית' הוא בכל

מאורע פרטי בדצ"ת, וכני"ל בשם העיקרים. וא"כ גם בכח המהווה יאמרו כן, דמאי שנא.

ב) החידוש בדברך נצב הוא, שבכל רגע ההתהוות מחדש. אבל לכ"ע ברגע הראשון - וכמו בעת לידת ולד - הטלת נשמה - הוא ע"י דבר ה'. ולשיטת הרמב"ם וכר' לידת ולד בחמה וכר' אינו בהשגח"פ כ"א במקרה.

ג) כמו דאין סתירה מבחירה הפשית של האדם לענין דברך נצב, ואומרים (כני"ל מרמב"ם הל' תשובה) שחפץ היוצר לתת זה לרשות האדם, כמו"כ נאמר שחיות השייך לדצ"ת ניתן לשר ומזל תמונה על מין זה מדצ"ת.

- (ופשיטא שאין הכוונה כאן לומר, שיש להם בחירה הפשית. עיין תניא רפ"ט, לקו"ת ביאור והניף סיג, כבוד מלי' תרי"ט) - או שזה נתלבש בחוקי טבע או גם שנמסר למקרה בעלמא - (וכני"ל בלי' השו"א) - כי מצד ענין דברך נצב כל אלו שווים הם.

ד) ע"פ המבואר בדא"ח, לכאורה ברור, דענין ההתהוות וענין ההשגח"פ הם במדרי' שונות. והשגח"פ עינה שינוים ותלוי' בשכר ועונש, ידיעה שלאחר המעשה ד"ת. משאי"כ התהוות וקיום הדבר, עינה התהוות מאין ליש שרק הוא לבדו בכחו ויכלתו כר', קיום הישנות, סוכ"ע, אלא שבה ע"י ממכ"ע כר'. ועיין בפלח הרמון ד"ה ארדה נא ס"ט מ"ש בהפרש שבין ענין ההתהוות וענין ההשגחה.

וחנה בסיום המשך ר"ה רס"ג כ' שהשגחה שעל הנברא זהו תיוגו, ומציין לסשי"ב פמ"ח (אף ששם לא נזכר אלא הל' ידיעה. ולהעיר מתו"א ד"ה ארדה נא דגם שם משמע דהשגחה וידיעה שייכים זל"ז וזל"ז). וכמו שיש חיות כללי ופרטי, מסוכ"ע וממכ"ע, כן יש השגחה כללית, שבוה כל הנבראים שווים, והשגח"פ שבה בניי במעלה לגבי אר"ה וכר'. (עיי"כ ד"ה ע"כ יאמרו תרצ"ו הובא הל' בתחילת רשימה זו). ויל"ע בזה ולהשוות ב' המאמרים.

חלק 5

לכאורה, בין דיה את ה' האמרת תרע"ח לד"ה וטהר הניל בהדומא לגבול ובל"ג בבי"א.

שאלה ב. משנית דעי"פ תורת הבעש"ט השגחה פרטית היא גם בקש ועלה - אם זהו דוקא במין הצומח, אבל לא במין הדומם. והטעם מפני שכמה נשמות מתגלגלות בצומח, משא"כ בדומם.

מענה. ובהקדמה:

א) משום ענין הגלגולים אין לחלק בין הצומח והדומם, כי גם בדומם יש מתגלגלים ר"ל, וכמ"ש בארוכה בש' הגלגולים הקדמה כ"ב, שער המצות פי עקב ועוד. ולאידך גיסא - אין להכריח השגח"פ בכל פרטי הצומח מפני שנשמות מגולגלות בהם, כי לא בכל נברא פרטי ממין הצומח מוכרח להיות נשמה מגולגלת.

ב) את"ל אשר השגח"פ בדצ"ח הוא דוקא מפני שמגולגלת שם נשמה (אין מפני שאפשר אשר תתגלגל בס' נשמה), היינו מפני שזה נוגע במין המדבר דוקא - אז אין כאן חידוש בתורת השגח"פ של הבעש"ט, כי גם הקודמים לו הודו בהשגח"פ בדצ"ח במקום שזה נוגע לאדם המושגח. וכמ"ש בסוף ס' שומר אמונים, ועוד.

ומה שגילה לנו הבעש"ט - וידועה ראי המכרעת של רבנו הזקן בזה ממרז"ל במשפט השלך והדג - אשר כל פרט ופרט גם מדצ"ח מושגח הוא בהשגח"פ מצד עצמו. וכ"ה גם פשטות מרז"ל זה ששופטים את השלך והדג עצמם.

וענין זה יש לעשותו פרט מענין הכללי שפירש ופרסם הבעש"ט, אשר לעולם ה' דברך נצב בכל פרטי הדצחים. דכיוון דבכל רגע ורגע דבר ה' מהווה כל פרט ופרט מהבריאה כמו שהי' בששת ימי בראשית, הרי אין כאן זמן פנוי למקרה. ועוד שכמו כל המאמינים אין אומרים ענין המקרה בעת הבריאה עצמה, ואפילו בפרט מדצ"ח, כמ"כ הוא ממש גם בכל רגע קיום פרטים אלו, כיון שהודיע הבעש"ט שחס מתהווים בכל רגע מאין ואפס המוחלט.

ובעומק יותר: כל הבריאה וכל המאורעות דשיתא אלפי שני דהוו עלמא עלו במח' הקדומה דאי"ק, וכולם נסקרים שם בסקירה אחת. מובן אשר איזה מאורע שיהי', אם הי' באופן אחר מכמו שאירע עתה.

אדמו"ר שליט"א

שצה

הי' ג"כ שינוי בסקירה ומח' זו ככיצול. והנה מח' זו ורצון כללי זה הם ע"פ כוונה העליונה, ומשלימים אותה בדיוק דלא פחות ולא יותר. נמצא, אשר כל מאורע איזה שיהי' (ואפילו בדומם), לכל פרטיו, משלים הוא, ע"י שאירע דוקא באופן כזה, את הכוונה העליונה. - וראה בד"ה על כן יאמרו המושלים תרצ"ו עדכ"ז.

ואדרבה סוג היחידי במאורעות, שלפעמים, אין אנו יודעים אם מתאים הוא לכוונה העליונה, הם מאורעות מין המדבר ודוקא המובחר שבו והמושגח ביותר היינו איש הישראלי, כי הוא רק הוא בעל בחירה ובידו לשנות תפקידו מה שהוטל עליו ע"פ כוונה זו. משא"כ כל שאר הנבראים, אשר פקודתו ית', המתאמת לכוונה העליונה, שמרה רוחם, ועייגי"כ אגה"ק סכ"ה.

והטעם בפנימיות ע"ז ר"כ, מפני שמקור אמתית הבחירה הוא למעלה ממקום כוונה הניל ישראל קדמו לתורה. ועיינ לקרית ביאר לד"ה והניף וד"ה יו"ט שרי"ה רס"ה.